

ประเทศไทยกับความท้าทายในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์

ศุภชัย แจ่มใจ

ดร., อาจารย์

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

supachai.je@phuket.psu.ac.th

รับบทความ: 13 มิถุนายน 2565

แก้ไขบทความ: 20 ตุลาคม 2565

ตอบรับบทความ: 24 ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทยในเชิงปริมาณมีจำนวนผู้เรียนภาษาจีนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ในเชิงคุณภาพยังพบปัญหาด้านต่าง ๆ มากมาย ในปัจจุบัน ทางภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาภาษาจีนอย่างกว้างขวาง แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาบทเรียนส่วนใหญ่พบว่า บทเรียนออนไลน์ที่ออกแบบมาเพื่อผู้เรียนชาวไทยโดยเฉพาะยังมีน้อย นอกจากนี้ การอธิบายเนื้อหาที่ยากต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอการศึกษาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์ของประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและผลิตสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์ที่มีคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนการสอนภาษาจีน, เทคโนโลยีการศึกษา, การศึกษาด้วยตนเอง, การเรียนออนไลน์

Thailand and the Challenge of Using Educational Technology for Online Chinese Teaching

Supachai Jeangjai

Ph.D., Lecturer

Faculty of International Studies,

Prince of Songkla University, Phuket Campus

supachai.je@phuket.psu.ac.th

Received: June 15, 2022

Revised: October 20, 2022

Accepted: October 24, 2022

Abstract

Teaching Chinese in Thailand, quantitatively, the number of Chinese language learners is rapidly increasing, however in terms of quality, there are still many problems. At present, the government has a policy to promote the use of educational technology for studying Chinese online widely, but when considering most of the lesson content, it was found that there are few online lessons specifically designed for Thai learners. In addition, the content explanation is quite difficult for Thai learners to self-study. This article aims to present the study of the use of educational

technology for further development and production of quality online Chinese teaching materials.

Keywords: Chinese teaching and learning, Educational technology, Self-education, Online learning

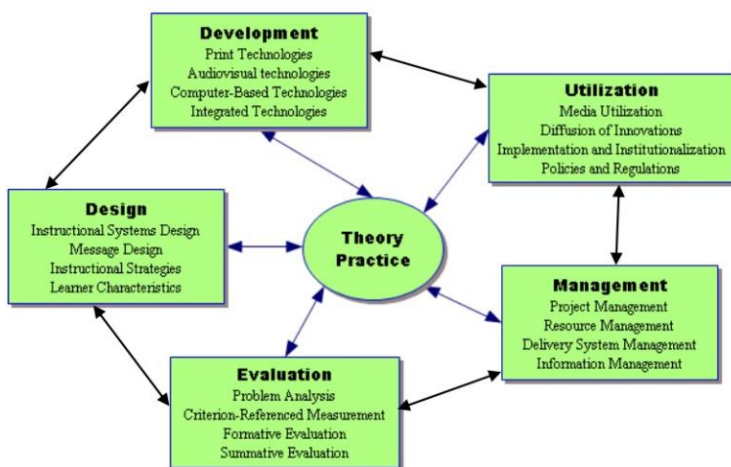
บทนำ

การเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทยในเชิงปริมาณมีจำนวนผู้เรียนภาษาจีนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ในเชิงคุณภาพกลับพบปัญหาด้านต่าง ๆ มากมาย ซึ่งทางภาครัฐได้มีนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี และในปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาภาษาจีนที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์การเรียนการสอนภาษาจีน การเรียนรู้แบบเคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์ไร้สาย เช่น สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต แอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษา การจัดการศึกษาออนไลน์ระบบเปิดแบบ MOOC พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาของสื่อการเรียนภาษาจีนออนไลน์ต่าง ๆ พบว่า เนื้อหาบทเรียนออนไลน์ส่วนใหญ่ออกแบบเพื่อใช้สอนผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเป็นหลัก ไม่ได้มุ่งเน้นผู้เรียนชาวไทย และแม้ว่าจะมีเนื้อหาบทเรียนบางส่วนที่พัฒนาโดยผู้สอนชาวไทยเพื่อใช้สอนผู้เรียนชาวไทยโดยเฉพาะ แต่ไม่ได้ครอบคลุมรายวิชาภาษาจีนพื้นฐานในระดับต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะภาษาจีนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการอธิบายเนื้อหายังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง บทความนี้จึงมุ่งนำเสนอการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและผลิตสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์ในประเทศไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วในโลกยุคดิจิทัล

1. เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนแบบเดิมหรือการสอนแบบบรรยาย (Oral Tradition Paradigm) เน้นยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) โดยผู้สอนถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปยังผู้เรียนในลักษณะการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) แต่รูปแบบการจัดการศึกษา

ยุคใหม่ยึดเทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-based Paradigm) โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-management Skills) มีการบูรณาการเนื้อหาวิชาและเชื่อมโยงองค์ความรู้ โดยออกแบบและสร้างโปรแกรมการเรียนรู้สำเร็จรูปจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งถูกสร้างและพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Robert, 1990, pp. 7-10) โดยกลยุทธ์และเทคนิคของระบบและการประยุกต์ใช้ระบบอันได้มาจากแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์กายภาพ และความรู้อื่น ๆ นำไปสู่หนทางแห่งการแก้ปัญหาด้านการสอน (Gentry, 1995) Association for Educational Communications and Technology (AECT) ให้ความหมายของ “เทคโนโลยีการศึกษา” (Instructional Technology) ไว้ว่า “เป็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (Theory & Practice) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development) การใช้ประโยชน์ (Utilization) การจัดการ (Management) และการประเมินผล (Evaluation)” (Seels & Richey, 1994)

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาเทคโนโลยีการสอน

เทคโนโลยีสารสนเทศหรือ ICT ส่งผลกระทบต่อสังคมในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ โดยใช้อุปกรณ์การสื่อสารและเทคโนโลยีการกระจายภาพและเสียงยุคใหม่ การจัดการเชิงธุรกิจการทำงานแบบทางไกล (Tele-working) การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีการสื่อสารร่วมกันรอบด้านจากรูปแบบสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย เช่น อีเมล ห้องสนทนา (Chat Room) เป็นต้น และการนำเสนอความบันเทิงผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ เช่น YouTube นอกจากนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศจึงส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ผ่านสื่อมัลติมีเดียหรือโปรแกรมการเรียนรู้สำเร็จรูป ซึ่งถูกนำมาใช้กับผู้เรียนทั้งแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม และยังสามารถนำมาใช้กับกลุ่มไร้ขอบเขตจากแหล่งความรู้ขนาดใหญ่ในรูปแบบโปรแกรมการเรียนออนไลน์ที่มุ่งสร้างความก้าวหน้าทางด้านการเรียนรู้ตามความรู้และความสามารถเฉพาะคน โดยการจัดการเรียนการสอนได้ประยุกต์ใช้สื่อมัลติมีเดียให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แตกต่างกัน (Al-Hawamdeh, 2002, pp. 53-57)

2. พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและแนวทางการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของภาครัฐในประเทศไทย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษายุคใหม่เป็นสิ่งสำคัญ การแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศส่งผลต่อการแข่งขันในกลุ่มประเทศที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโลกยุคใหม่ เทคโนโลยียุคอินเทอร์เน็ตผลักดันให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี

โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phones) และสื่อสังคมเครือข่ายออนไลน์ (Online Social Networks) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตแทบทุกด้านอย่างไม่เคยมีมาก่อน จากข้อมูลในบทความเรื่อง “เข้าใจความต่างคน 4 เจเนอเรชัน” (เว็บไซต์หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์, 2562) ระบุถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและสภาวะการณ์ต่าง ๆ ของโลกส่งผลให้ประชากรในแต่ละยุคมีความแตกต่างกันทั้งลักษณะนิสัย พฤติกรรม และการรับรู้เทคโนโลยี ซึ่งแบ่งได้ 4 รุ่นตามช่วงอายุ ได้แก่

1) Baby Boomer Generation (Gen B) คือ คนที่เกิดในช่วงปี 2489-2507 ซึ่งเป็นยุคสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 จากการสูญเสียประชากรจำนวนมากในช่วงสงคราม ทว่าโลกจึงเกิดค่านิยมมีลูกมาก เพื่อเพิ่มจำนวนแรงงานในการพัฒนาและฟื้นฟูประเทศ Gen B มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นพวก “อนุรักษนิยม” มีนิสัยจริงจัง เคร่งครัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ทุ่มเทในการทำงาน มีความอดทนสูง และประหยัดอดออม

2) Generation X (Gen X) คือ คนที่เกิดในช่วงปี 2508-2522 ซึ่งเป็นยุคควบคุมอัตราการเกิดของประชากร คนยุค Gen-X มีอายุ 40 ปีขึ้นไป เป็นคนวัยทำงาน เกิดมาในยุคที่ประเทศเริ่มมั่งคั่ง ใช้ชีวิตสบาย โตมาพร้อมกับการพัฒนาของคอมพิวเตอร์และวิดีโอเกม นิสัยชอบอะไรง่าย ๆ ไม่เป็นทางการ มีแนวคิดสร้างสมดุลระหว่างงานและครอบครัว มีความคิดเปิดกว้าง เป็นตัวของตัวเอง ไม่ยึดติดกับขนบธรรมเนียมประเพณี ยืดหยุ่นต่อการปรับตัวกับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป

3) Generation Y (Gen Y) คือ คนที่เกิดในช่วงปี 2523-2540 คน Gen Y เกิดมาในยุคเศรษฐกิจเฟื่องฟู พ่อแม่มักตามใจ มีโอกาสทางการศึกษาสูง โตมาพร้อมกับ “เทคโนโลยีดิจิทัล” มีเทคโนโลยีพกพา รักความสะดวกสบาย เปิดรับวัฒนธรรมสากล มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เลือกทำในสิ่งที่ชอบและปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ชอบ คาดหวังเงินเดือนสูง ไม่อดทนต่องาน ชอบทำ

4) Generation Z (Gen Z) คือ คนที่เกิดหลังปี 2540 เกิดจากพ่อแม่รุ่นใหม่ Gen X หรือ Gen Y ซึ่งส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กยุค Gen Z ได้รับการเลี้ยงดูจากคนอื่นมากกว่าพ่อแม่ของตัวเอง Gen Z เกิดในยุคเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีสิ่งอำนวยความสะดวกรอบด้าน เรียนรู้รูปแบบการดำเนินชีวิตในสังคมดิจิทัลและการติดต่อสื่อสารแบบไร้สาย เด็กรุ่นนี้มักรู้สึกขาดสมาธิโฟกัสไม่ได้ อยู่ไม่ได้หากไม่มีอินเทอร์เน็ต ติดโลกออนไลน์ รับข้อมูลข่าวสารมากมายในทุกวัน ท้นโลก วิเคราะห์สถิติเรื่องต่าง ๆ เพื่อคาดการณ์อนาคตได้เร็ว ตัดสินใจและทำอะไรเร็ว ความอดทนต่ำ ไม่ชอบการรอคอยและความไม่แน่นอน จึงมักหาข้อมูลเปรียบเทียบเพื่อเตรียมป้องกัน เช่น เรียนอะไรไม่ตงงาน มักเลือกงานที่เงินเดือนมากกว่าที่ชอบ จากการมองเห็นผ่านโลกดิจิทัล คนรุ่นนี้จึงเปิดกว้างทางความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่างมาก ปรับทัศนคติได้ดี ต้องการคำอธิบายและเหตุผล สามารถศึกษาหาความรู้ได้ทุกที่ เกลียดการเรียนแบบบรรยาย ชอบข้อมูลแนวกราฟ ภาพ และสถิติที่ชัดเจน เน้นข้อมูลสั้น ๆ เข้าใจง่าย เพราะคน Gen Z จัดจำข้อมูลได้ดีจากข้อมูลสั้น ๆ ตามแบบฉบับโลกออนไลน์

รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561 โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2562, น. 21-47) พบจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยเติบโตอย่างก้าวกระโดด จาก 23,056,712 คน ในปี 2555 เพิ่มขึ้นเป็น 45,189,944 คน ในปี 2560 หรือเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 96.0

โดยในปี 2560 ประเทศไทยมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 66,188,503 คน เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อวัน พบว่า ปี 2561 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 10 ชั่วโมง 5 นาที เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ถึง 3 ชั่วโมง 30 นาที ซึ่งเกิดจากปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น นโยบายการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ตของรัฐบาล ส่งผลให้ประเทศไทยมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัยและรวดเร็วตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ในทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ อุปกรณ์เคลื่อนที่ ทั้งสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ ยังมีราคาที่คนทั่วไปสามารถเป็นเจ้าของได้ และมีราคาแพคเกจอินเทอร์เน็ตที่หลากหลายให้ผู้บริโภคได้เลือก

สำหรับภาพรวมกิจกรรมที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้เวลามากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Instagram 3 ชั่วโมง 30 นาทีต่อวัน (2) ดูโทรทัศน์ คลิปวิดีโอ ภาพยนตร์ และฟังเพลงออนไลน์ 2 ชั่วโมง 35 นาทีต่อวัน (3) พูดคุยโทรศัพท์ผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น Line, Facebook Messenger, WhatsApp, Facetime 2 ชั่วโมงต่อวัน (4) เล่นเกมออนไลน์ 1 ชั่วโมง 51 นาทีต่อวัน (5) อ่านหนังสือ/บทความ 1 ชั่วโมง 31 นาทีต่อวัน นอกจากนี้ ยังพบว่า กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่ใช้ Facebook มากเป็นอันดับ 1 ของโลก ในขณะที่ประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น ประเทศไต้หวัน และประเทศอินโดนีเซีย เป็น 4 ประเทศหลักที่ใช้ Line มากที่สุดในโลกเช่นกัน

รายงานการสำรวจปี 2564 ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พบว่าในปี 2563 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตสูงถึง 50.09 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 75.68 หรือ 3 ใน 4 ของประชากรไทยทั้งหมด โดยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวัน

10 ชั่วโมง 55 นาที ข้อมูลยังระบุว่า 6 ปีที่ผ่านมา Gen Y เป็นกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด แต่ในปี 2564 พบว่า Gen Z ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด ซึ่งใช้เวลาไปกับการเรียนออนไลน์ กว่า 5 ชั่วโมง โดยกิจกรรมยอดนิยมอันดับ 1 คือ การติดต่อสื่อสารออนไลน์ อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ไม่สามารถเดินทางออกจากบ้านได้ เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ แต่ยังคงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ประชากรในทั้ง 4 ยุค มีลักษณะนิสัย พฤติกรรม และการรับรู้เทคโนโลยีที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ด้านแนวโน้มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยก็เพิ่มขึ้นในระดับที่สูงมาก จนครอบคลุมประชากรเกือบทั้งประเทศ โดยเฉพาะประชากรกลุ่ม Gen Y และ Gen Z ซึ่งมีชั่วโมงใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวันที่ค่อนข้างสูง แต่การใช้งานส่วนใหญ่ยังคงเป็นการใช้เพื่อความบันเทิงและการติดต่อสื่อสารเป็นหลัก การใช้งานเพื่อการศึกษาออนไลน์ยังน้อยมากเมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่น ๆ แม้ Gen Z จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนออนไลน์มากขึ้นในช่วงเวลาสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 แต่จะอย่างไร ให้คนไทยกลุ่มต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาเรียนออนไลน์ด้วยตนเองมากขึ้น อันเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนช่วยกันผลักดันให้เกิดการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างยั่งยืนในอนาคต

ด้านแนวทางการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของภาครัฐในประเทศไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ได้ระบุถึงการนำสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 9 หัวข้อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63-69 ไว้ว่า รัฐบาลต้องจัดโครงสร้าง

พื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รัฐบาลต้องส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้ผู้เรียนมีสิทธิได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รัฐบาลต้องอุดหนุนเงินเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัย และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นต้น

นอกจากนี้ รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2561 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ได้อ้างถึง “การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการศึกษาไทย” ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา และสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนทุกเพศทุกวัย ซึ่งในปีงบประมาณ 2560 มีการดำเนินงานที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่

1) การจัดทำหลักสูตรในการอบรมการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) สำหรับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ 204 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดกลางใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ 509 โรงเรียน

2) โครงการเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (Inter University Network: UniNet) จัดหาวงจรสื่อสารสัญญาณความเร็วสูง เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศและการสื่อสารของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อรองรับการศึกษาทั้งระบบ รับผิดชอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดำเนินการสร้างเครือข่ายความเร็วสูงเชื่อมโยงกับสถานศึกษาทุก

3) โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University Project) เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้บริการการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) แก่ประชาชนทุกระดับและทุกอาชีพ ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (UniNet) เพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการศึกษาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นระบบการศึกษาที่รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน มีหลักสูตรและบทเรียนครอบคลุมการศึกษาในระดับ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้ได้ มีการบูรณาการการศึกษาทุกระบบเข้าด้วยกัน โดยผู้เข้าศึกษาจากระบบหนึ่งสามารถเทียบโอนความรู้เข้าสู่วิจัยการศึกษาในอีก ระบบหนึ่งได้ จากข้อมูล ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2561 มีผู้ลงทะเบียนเข้าเรียน ในระบบการจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยจำนวน 512,299 คน โดยจัดการเรียนการสอน 17 หลักสูตร 867 บทเรียน และมีสถาบันเข้าร่วม โครงการดังกล่าว 47 สถาบัน

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า รัฐบาลไทยมีแนวทางการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในประเทศไทยที่ชัดเจน ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกทั้งในทางปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการยังได้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ เพื่อดำเนินการผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ผู้เรียนในระบบการศึกษาไทยอย่างเป็นรูปธรรม

3. การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

ภาษาจีนถือเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารกับคนในประเทศจีนและประเทศที่ใช้ภาษาจีน การวางแผนนโยบายและกำหนดแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมภาษาจีนจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาจีนได้พัฒนาไปทันกับยุคสมัย และผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถออกไปรับใช้สังคมได้ตรงตามความต้องการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. IV-IX)

ในเชิงปริมาณ ปี 2549 ประเทศไทยมีผู้เรียนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศรวมทุกระดับทั้งประเทศ จำนวน 200,000 คน จากสถานศึกษา 537 แห่ง ภายหลัง เมื่อได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระยะ 5 ปี (2549-2553) ส่งผลให้ในปี 2556 จำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 1,524 แห่ง และจำนวนผู้เรียนเพิ่มเป็น 863,056 คน โดยแบ่งเป็น 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 769 แห่ง จำนวน 573,056 คน 2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 500 แห่ง จำนวน 200,000 คน 3) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา 155 แห่ง จำนวน 60,000 คน 4) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 100 แห่ง จำนวน 30,000 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 13-14)

นอกจากนี้ จากรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยระดับอุดมศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 15) พบว่า การที่รัฐบาลกำหนดแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (2549-2553) ส่งผลให้เกิดการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยแบบก้าวกระโดด โดยในปี 2559 ผู้เรียนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 5,000 คน โดยเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นหลักสูตรวิชาเอก วิชาเลือกเสรี หรือวิชาภาษาต่างประเทศ และยังพบว่ามีคนไทยที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของประเทศจีน ทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมกันไม่น้อยกว่า 5,000 คน ดังนั้น ในแต่ละปีมีชาวไทยที่เรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศไทยและประเทศจีน รวมแล้วไม่ต่ำกว่า 10,000 คน แต่ทว่าการดำเนินงานดังกล่าวเห็นผลชัดเจนเฉพาะเชิงปริมาณของผู้เรียนภาษาจีนที่เพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับในอดีต ในเชิงคุณภาพกลับยังไม่เห็นผลเป็นที่ประจักษ์ รัฐบาลจึงควรให้ความสำคัญด้านคุณภาพของผู้สำเร็จภาษาจีนมากกว่าการเพิ่มปริมาณผู้สำเร็จภาษาจีน

ในปี 2559 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559, น. IV-IX) ได้เผยแพร่รายงานการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทยในภาพรวมทุกระดับ โดยการศึกษาจะพบว่า จำนวนสถานศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วประเทศ แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา 769 แห่ง ระดับมัธยมศึกษา 707 แห่ง อาชีวศึกษา 173 แห่ง ระดับอุดมศึกษา 82 แห่ง และการศึกษานอกระบบ 152 แห่ง รายงานฉบับนี้ได้สรุปสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยที่สำคัญไว้ 6 ประการ ได้แก่

1) ด้านการบริหารและการจัดการ ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีน ส่งผลต่อการบริหารจัดการทั้งระบบตั้งแต่ต้นทาง ทำให้ไม่มีการจัดวางระบบหลักสูตรภาษาจีนของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนไม่บรรลุตามเป้าประสงค์

2) ด้านหลักสูตร ประเทศไทยยังไม่มีแผนแม่แบบหรือหลักสูตรแกนกลาง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรภาษาจีน ทำให้ไม่สามารถควบคุมการเรียนการสอนภาษาจีนให้ได้มาตรฐานเดียวกันในทุกระดับชั้นและในทุกศึกษาสถานศึกษา ซึ่งจัดระบบการเรียนการสอนภาษาจีนตามแนวทางของตนเองตามอัธยาศัย

3) ด้านสื่อการสอน ยังประสบปัญหาการขาดแคลนห้องปฏิบัติการทางภาษา เนื้อหาของตำราเรียนขาดความเชื่อมโยงกันของแต่ละระดับการศึกษา และไม่มีเกณฑ์มาตรฐานอ้างอิงในการเลือกใช้ตำรา

4) ด้านผู้สอน สถานศึกษาทุกระดับของไทยขาดแคลนบุคลากรครูสอนภาษาจีนอย่างมาก ส่วนใหญ่จึงต้องพึ่งพาครูอาสาสมัครชาวจีนเป็นหลัก โดยมีสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Office of Chinese Language Council International หรือ HANBAN: ฮั่นป๋าน) จัดส่งครูอาสาสมัครชาวจีนให้แก่สถานศึกษาของไทย ซึ่งมักไม่มีสิทธิ์ในการกำหนดคุณสมบัติและคุณวุฒิของครูอาสาสมัครชาวจีน ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพการสอนเป็นอย่างมาก

5) ด้านผู้เรียน ส่วนใหญ่ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนภาษาจีนตั้งแต่ระยะเริ่มต้นในระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเนื้อหาของหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนในแต่ละระดับชั้นขาดความเชื่อมโยงกัน ทำให้ผู้เรียนต้องเริ่มต้นเรียนจากระดับพื้นฐานใหม่ซ้ำซาก จึงเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เห็นความก้าวหน้าของการเรียน

จากข้อมูลจะเห็นว่า การที่ภาครัฐได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับชาติส่งผลด้านบวกในเชิงปริมาณ เป็นผลให้จำนวนสถานศึกษาและผู้เรียนในทุกระดับการศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน การนำนโยบายไปใช้ในระบบการศึกษาของประเทศไทยยังประสบปัญหาการควบคุมเชิงคุณภาพด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะภาษาจีนของผู้เรียน นอกจากการกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการสอนภาษาจีนทั้งระบบการศึกษา ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาจีนได้อย่างต่อเนื่อง การมีหน่วยงานทางราชการของไทยเองที่ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศจีนโดยตรง เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาไทย และการพัฒนาบุคลากรด้านการสอนภาษาจีนให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา ภาครัฐควรผลักดันให้เกิดแผนพัฒนาหรือแผนส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนภาษาจีนควบคู่กันไป โดยเฉพาะด้านการพัฒนาสื่อการสอนภาษาจีนออนไลน์ ให้เป็นทางเลือกหนึ่งแก่ผู้เรียนที่จะช่วยแก้ปัญหาการควบคุมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระยะยาว ซึ่งเป็นแนวทางการจัด

การศึกษาในกระแสโลกสมัยใหม่ ที่เน้นให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

4. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการเรียนภาษาจีนออนไลน์

ธานินทร์ อินทวิเศษ (2019, น. 482-488) ได้จัดกลุ่มประเภทเทคโนโลยีและนวัตกรรมกับการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนโดย Mobile learning คือ การจัดการเรียนการสอนหรือบทเรียนสำเร็จรูปผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตไร้สายโดยใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile device) ได้แก่ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยไม่ต้องเชื่อมต่อสายสัญญาณ 2) การจัดการศึกษาออนไลน์ระบบเปิดแบบ MOOC (Massive Open Online Course) เป็นการผสมผสานเทคโนโลยีและวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่ นำเสนอการเรียนรู้หลักสูตรต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งรองรับผู้เรียนได้จำนวนมาก ปัจจุบันมหาวิทยาลัยทั่วโลกเผยแพร่บทเรียนผ่าน MOOC จนได้รับความนิยมอย่างมาก ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียนที่สามารถเลือกเรียนตามความสนใจ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ขยายโอกาสให้ผู้เรียนทุกวัยและทุกสาขาอาชีพได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ MOOC ได้ถูกพัฒนาขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2551 โดย George Siemens และ Dave Cormier สำหรับประเทศไทยได้เริ่มพัฒนา MOOC ในปี 2560 ภายใต้โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระบบเปิด (Thai-MOOC) โดยเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 3) การจัดการเรียนการสอนโดย “ปัญญาประดิษฐ์” (Artificial Intelligence) เป็นระบบการสอนเสริมอัจฉริยะ สร้างการเรียนรู้ที่ทันสมัยภายใต้การประเมินผลระบบการเรียนการสอนที่ปรับตัวและ

146

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจุบันได้มีการใช้เว็บแอปพลิเคชัน (Web Application: Web App) ทางด้านการศึกษาอย่างแพร่หลาย ซึ่งแตกต่างจากเว็บไซต์ (Website) ทั่วไป โดย Web App เป็นแอปพลิเคชันประเภทหนึ่งที่ใช้งานและแสดงผลผ่านบราวเซอร์ (Browser) หรือเว็บบราวเซอร์ (Web Browser) ได้โดยไม่ต้องดาวน์โหลดและติดตั้งแอปพลิเคชันทำให้ใช้งานง่ายและทำงานรวดเร็วกว่าการเปิดแอปพลิเคชันแบบปกติ ส่วนความแตกต่างระหว่างเว็บไซต์ (Website) และ Web App คือ Website เป็นหน้าเพจที่ออกแบบเพื่อเน้นให้ผู้ใช้งานเข้ามา “ดู” เป็นหลัก โดยนำเสนอข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงไปยังเว็บเพจ (Web Page) ย่อย ส่วน Web App ทำหน้าที่คล้ายกับ Website แต่สามารถเป็นแอปพลิเคชันได้ด้วย โดยออกแบบเพื่อเน้น “ใช้งาน” มากกว่า “ดู” เช่น Web App จับเวลา และ Web App แปลภาษา ทั้งนี้ Web App มีความเรียบง่าย สะอาด และสบายตากว่า Website เนื่องจากเน้นการใช้งานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นหลัก จึงแสดงโปรแกรมและฟังก์ชันต่าง ๆ โดยตรง แบบไม่ตกแต่งมาก เพื่อให้ใช้งานได้อย่างรวดเร็วที่สุด (Advanced iService Company, 2020)

จะเห็นว่า เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในปัจจุบันมีความหลากหลายอย่างมาก ให้ผู้พัฒนาบทเรียนภาษาจีนออนไลน์สามารถเลือกประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหา ในที่นี้ ขอนำเสนองานวิจัยและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ด้านการเรียนการสอนภาษาจีน จูรี สุชนวนิช (2561, น. 1-13) ได้ศึกษาการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) ในประเทศจีน พบว่ามีการพัฒนาและสนับสนุนการใช้ไอซีทีอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาจีน ดังนี้

1) เว็บไซต์การเรียนการสอนภาษาจีน เช่น เว็บไซต์สถาบันขงจื่อ ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติอันปี้ (HANBAN)

2) การเรียนรู้แบบเคลื่อนที่ (Mobile Learning) โดยใช้อุปกรณ์แบบไร้สาย เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต บนแพลตฟอร์มแบบเคลื่อนที่ (Mobile Communications Network) เช่น แอปพลิเคชันการทดสอบภาษาจีน HSK (HSK Test Preparation Apps) แอปพลิเคชันการเรียนภาษาจีนห้องปฏิบัติการฝึกร้องเสียง (Pronunciation Lab)

3) เทคโนโลยีด้านการทดสอบภาษาจีน เช่น Hot Potatoes โดยผู้สอนสามารถออกแบบข้อสอบได้หลากหลาย ทั้งแบบเติมคำ ตัวเลือก จับคู่ แต่งประโยค เรียงคำศัพท์เป็นประโยค และเขียนตอบ พร้อมจัดการทดสอบที่โต้ตอบแบบออนไลน์ ตรวจ บันทึก และจัดเก็บข้อมูลการสอบ

4) พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Dictionary) ใช้เรียนภาษาจีนผ่านคำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ตรวจสอบความหมาย ฝึกท่องคำศัพท์ ฝึกแปล ฟังเสียงมาตรฐาน ฝึกร้องเสียงตาม โดยบันทึกและเปรียบเทียบกับเจ้าของภาษา และฝึกเขียนอักษรจีนโดยแสดงลำดับขีดการเขียนตัวอักษร

5) การ์ตูนและแอนิเมชัน ซึ่งมีภาพเคลื่อนไหว แสง สี เสียง ประกอบสวยงาม ทำให้การเรียนภาษาจีนน่าสนใจและสนุกสนานขึ้น

6) บล็อก (Blog) ซึ่งผสมผสานบทความ ภาพ เสียง และกราฟิก ใช้กับการเรียนภาษาจีน เช่น การอ่านและการเขียน โดยผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนฝึกอ่านและเขียนภาษาจีนผ่านบล็อก นอกจากนี้ ยังพบผู้เรียนต่างชาติมากมายสร้างบล็อกภาษาจีนของตนเองและเปิดให้คนทั่วไปเข้าอ่านผ่านเว็บไซต์ผู้ให้บริการบล็อกในประเทศจีน เช่น sina.com.cn, blogbus.com.cn และ sohu.com.cn

7) แท็กคลาวด์หรือเวิร์ดคลาวด์ เป็นเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing Technology) ใช้ประมวลผลและจัดเก็บข้อมูลบนระบบออนไลน์ ใช้กับการเรียนคำศัพท์ เช่น Digital Sinology จัดเรียงคำศัพท์ในบทความตามลำดับความถี่ และสร้างภาพแท็กคลาวด์แสดงคำศัพท์ที่มีขนาดต่างกัน โดยคำที่ปรากฏบ่อยจะมีขนาดใหญ่ ซึ่งผู้เรียนควรเน้นให้ความสำคัญ

8) เทคโนโลยีไอซีทีช่วยผลิตบทเรียนภาษาจีน โดยผู้สอนจัดเก็บเนื้อหาบทเรียนในรูปแบบไฟล์ข้อความ เช่น .txt, .doc, .wps ส่วนไฟล์วิดีโอนิยมใช้ .avi, .mop, .wmv, .mpg ซึ่งสร้างบทเรียนผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป เช่น Microsoft Power Point, Front Page, Real Producer, Flash หรือซอฟต์แวร์พากย์เสียง เช่น Audacity ซอฟต์แวร์ตัดต่อแอนิเมชัน ใส่เสียง เกม คลิปวิดีโอ เช่น Windows Movie Maker หรือโปรแกรม Author ware และ Dreamweaver ที่ช่วยพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย ผู้สอนยังสามารถใช้คู่มือสร้างแบบเรียนภาษาจีนนานาชาติ (Guidelines for CLT Materials Development) ของอันทัน ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มเพื่อการวิจัยและสร้างบทเรียนภาษาจีนแบบบูรณาการ โดยใช้เทคโนโลยีประมวลผลดิจิทัลขนาดใหญ่ ประกอบด้วยบทเรียนภาษาจีนที่เป็นที่นิยมกว่า 5,000 เล่ม

9) คลังข้อมูล (Data Warehouse, Corpus) เช่น ศูนย์วิจัยภาษาศาสตร์จีนแห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Center for Chinese Linguistics, CCL) และคลังข้อมูลออนไลน์ “Cncorpus” ซึ่งสืบค้นได้ทั้งภาษาจีนตัวอและตัวเต็ม คลังข้อมูลตำราภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ “Teaching Chinese as a Foreign Language Textbook” มีการจัดประเภทตามรายวิชา เช่น ทักษะฟัง-พูด-อ่าน-เขียน การแปล วัฒนธรรม และภาษาจีนธุรกิจ และจัดประเภทตามระดับ เช่น ภาษาจีนระดับต้น-กลาง-สูง นอกจากนี้ ยังมีคลัง

ข้อสอบ HSK ปีต่าง ๆ และบทความภาษาจีนของนักเรียนต่างชาติที่ตรวจแก้
โดยครูชาวจีน พร้อมระบุข้อผิดพลาดและคำแนะนำในการแก้ไข

10) ซอฟต์แวร์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน ได้แก่ ซอฟต์แวร์การเรียนการสอนภาษาจีนวิชาต่าง ๆ และซอฟต์แวร์เสริมการเรียนรู้ภาษาจีน โดยผู้สอนสามารถใช้เป็นสื่อการสอนหรือผู้เรียนใช้ศึกษาด้วยตนเอง เช่น ซอฟต์แวร์สอนออกเสียงภาษาจีน ซอฟต์แวร์สอนการเขียนลำดับขีดอักษรจีน ซอฟต์แวร์ผ่านมือถือในรูปแบบแอปพลิเคชัน ซอฟต์แวร์ เพื่อใช้พูดคุยสื่อสาร (Chatting Software) มีแพลตฟอร์มใช้ฝึกทักษะการฟัง-พูด ผ่านการสนทนาทางโทรศัพท์ และฝึกทักษะการอ่าน-เขียน ผ่านการพิมพ์อักษรจีนรับส่งข้อความ เช่น WeChat หรือ QQ Chat

11) เกม การเรียนภาษาจีนผ่านเกมทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานและกระตือรือร้นต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้พัฒนาภาษาจีนระดับต้น ทั้งทักษะฟัง-พูด-อ่าน-เขียน มักเป็นเกมง่ายๆ เช่น เกม Digital Dialects ซึ่งให้เลือกคำศัพท์ให้ตรงกับภาพโดยจับเวลาในการเล่น และเกม Hanzi Lianlian Kan เรียนรู้อักษรจีน นอกจากนี้ เกมการเรียนภาษาจีนอาจให้บริการดาวน์โหลดผ่านมือถือหรือแท็บเล็ต เช่น “เกมสวนสนุกภาษาจีนไซอิ๋ว” ซึ่งได้รับความนิยมบน iTunes Store ประกอบด้วย ด้านวรรณยุกต์ ด้านทายคำศัพท์ และด้านฝึกประโยค

12) E-Learning (Electronic Learning) และการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning หรือ Hybrid Learning) ซึ่งผสมผสานการเรียนการสอนในห้องเรียนกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองหรือใช้ เป็นสื่อการสอนในชั้นเรียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เช่น โครงการ Great Wall Chinese ของสถาบันขงจื่อ โดยเน้นผู้เรียนภาษาจีนระดับต้น-กลาง ให้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง มีรูปแบบภาพเคลื่อนไหวเพื่อดึงดูดความสนใจ และ

ใช้เทคโนโลยีแยกแยะเสียงและตัวอักษร เนื้อหาบทเรียนมี 6 ระดับ 60 หน่วย และ 180 บทเรียน โดยกำหนดเวลาที่ใช้ศึกษารวมทั้งสิ้น 240 ชั่วโมง

13) เทคโนโลยีโลกเสมือน (Virtual Reality Technology: VR และ Augmented Reality: AR) ซึ่งให้เรียนภาษาจีนผ่านเทคโนโลยีสร้างสภาพแวดล้อมเสมือนจริง สร้างความตื่นตาตื่นใจในการเรียนรู้ เหมาะกับวิชาที่เน้นการเห็นภาพ ช่วยให้ผู้เรียนต่างชาติเข้าใจได้ง่ายขึ้น เช่น ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สำนวนสุภาษิต การเขียนอักษรจีน แต่เนื่องจากเทคโนโลยีโลกเสมือนใช้ต้นทุนสูง จึงทำให้ยังไม่แพร่หลาย เช่น ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) หรือห้องปฏิบัติการทางภาษาเสมือนจริง (Virtual Language Lab)

ในส่วนแอปพลิเคชันเรียนภาษาจีน จากการสำรวจ Google Play ณ วันที่ 30 มกราคม 2564 พบว่ามีรูปแบบที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่เป็นการเรียนภาษาจีนพื้นฐาน ตั้งแต่สัทอักษรจีน (Pinyin) เรียนรู้คำศัพท์และวลี ฝึกจำคำศัพท์ และทบทวนผ่านบัตรคำ บทเรียนหรือบทสนทนามีเนื้อหาจากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน หรือภาษาจีนธุรกิจ ทักษะการเรียนรู้ทั้งการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน อาจมีบทเรียนวิดีโอหรือภาพประกอบ บางแอปพลิเคชันมีคำแปลภาษาไทย สามารถกดฟังเสียงซ้ำ เลือกระดับความเร็ว และเลือกแสดงหรือไม่แสดงสัทอักษรจีนในประโยค ฝึกพูดด้วยระบบวิเคราะห์เสียง ฝึกเขียนอักษรจีนตามลำดับขีด เรียนภาษาจีนผ่านเกม เรียนรู้ไวยากรณ์ และรูปแบบประโยค ตัวอย่างแอปพลิเคชันประเภทนี้ ได้แก่ Super Chinese, Hello Chinese และ Learn Chinese ทั้งนี้ ยังมีแอปพลิเคชันที่เน้นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ภาษาจีนเฉพาะด้าน เช่น Lingomate-Language Exchange ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มพูดคุยกับเจ้าของภาษาและเชื่อมต่อกับชุมชนผู้เรียนภาษาจีนทั่วโลก หรือ HSK Super Test และ Learn Chinese-HSK ซึ่งเน้นเตรียมสอบวัดระดับภาษาจีน (HSK) ระดับ 1-6 ฝึกอ่านและฟัง

ประโยชน์ตัวอย่างจากคลังคำศัพท์ พร้อมคำแปลภาษาไทย ฝึกเขียนตัวอักษรจีน ทำแบบทดสอบคำศัพท์ และตัวอย่างข้อสอบ นอกจากนี้ ยังมี Chinese Pod ซึ่งพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาจีนผ่าน Podcast ผ่านการฟังเสียงและชมคลิปวิดีโอต่าง ๆ โดยสอนเป็นภาษาอังกฤษ และ Easy Chinese Daily News ซึ่งพัฒนาทักษะการอ่านภาษาจีนผ่านการแปลข่าวประจำวันจากภาษาจีนเป็นภาษาอังกฤษ โดยสอนเป็นภาษาอังกฤษ

สำหรับงานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์ในประเทศไทย พบหัวข้อที่เกี่ยวข้อง เช่น เหลียง ซี และคณะ (2564, น. 76-88) ได้ศึกษาและพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย ซึ่งกำหนดเครื่องหมายวรรคตอนในภาษาจีนทั้งหมด 17 เครื่องหมาย เช่น เครื่องหมาย [，] 逗号 (dòuhào) เครื่องหมาย [。]

] 句号 (jùhào) เครื่องหมาย [:] 冒号 (màohào) เครื่องหมาย [、] 顿号 (dùnhào) และ เครื่องหมาย [“ ”] 引号 (yǐnhào) เป็นต้น และนำเนื้อหา มาพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีน

พิมพ์ วัฒนามงคล และมโนรัตน์ สมคะเนย์ (2564, น. 98-109) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยการใช้เกมผ่านแอปพลิเคชันของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาจีนเบื้องต้น ซึ่งกำหนดแผนการสอนจำนวน 10 สัปดาห์ ในรูปแบบเกม Quizlet ได้แก่ บัตรคำศัพท์ การเรียนรู้ความหมาย การฝึกเขียนอักษรจีน และการทดสอบ เกม Kahoot ซึ่งแสดงคำถามและการตอบ และเกม Quizizz ซึ่งช่วยส่งเสริมการฝึกเลือกคำตอบ

ยุพดี หวลอารมณ์ (2564) ได้ศึกษาการเรียนการสอนภาษาจีนผ่านแอปพลิเคชันบนเท็ง Facebook, YouTube และ Tiktok พบว่า การเรียนรู้ภาษาจีนดังกล่าวเป็นที่นิยมและมีแนวโน้มพัฒนาการเรียนการสอนผ่าน

แพลตฟอร์มออนไลน์อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีรูปแบบที่หลากหลาย สร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ค้นหาและเรียนรู้เรื่องที่สนใจได้ง่าย และไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ แต่ผู้สอนต้องระวังปัญหาด้านลิขสิทธิ์ โดยควรตรวจสอบการอ้างอิงแหล่งที่มาในเนื้อหาที่นำมาเป็นสื่อการสอน

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์ หากเปรียบเทียบกับภาษาอังกฤษ ซึ่งพบงานวิจัยประเภทนี้จำนวนมาก จะพบว่า การศึกษาด้านการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์ในประเทศไทยยังมีน้อยมาก และส่วนใหญ่เพิ่งปรากฏออกมาในช่วงหลังเกิดวิกฤต COVID-19 ที่เน้นการสอนออนไลน์เป็นหลักแทนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติในห้องเรียน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการนำเสนอข้อมูลข้างต้นทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า ปัจจุบันความเจริญทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการพัฒนาอย่างรวดเร็วของอินเทอร์เน็ตไร้สายและอุปกรณ์เคลื่อนที่ ทั้งสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต ทำให้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลมีความทันสมัยและหลากหลายอย่างมาก นอกจากนี้ พฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยเฉพาะ Gen Y และ Gen Z ก็มีจำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตสูงขึ้นมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะนำไปกับการสื่อสารเพื่อติดตามสื่อสังคมออนไลน์หรือเพื่อความบันเทิง แต่การใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ยังมีน้อยมาก แม้ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการผลักดันให้มีโครงการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในระบบการศึกษาไทย เช่น โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยเพื่อการศึกษาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการผลิตหลักสูตรและบทเรียนครอบคลุมการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จนประสบความสำเร็จระดับหนึ่งจากจำนวนผู้ลงทะเบียนเข้าเรียน หลักสูตร บทเรียน และสถาบันที่เข้าร่วมโครงการ แต่รายวิชาด้านการเรียนการสอนภาษาจีนนั้นมีน้อยมากและไม่เพียงพอต่อการเรียนภาษาจีน ยิ่งไปกว่านั้น การที่ภาครัฐกำหนดแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับชาติส่งผลด้านบวกเพียงการเพิ่มขั้นตอนอย่างรวดเร็วของสถานศึกษาและผู้เรียนในทุกระดับการศึกษาทั่วประเทศ แต่ในเชิงคุณภาพกลับประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น การไม่ได้กำหนดมาตรฐานหลักสูตรการสอนภาษาจีนในระบบการศึกษา ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้ภาษาจีนได้อย่างต่อเนื่อง การขาดแคลนบุคลากรด้านการสอนภาษาจีนของสถานศึกษา และสื่อการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อผู้เรียนชาวไทย เป็นต้น นอกจากนี้ หลังช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ประเทศไทยผลักดันการเรียนการสอนออนไลน์ทั้งระบบขึ้นทั่วประเทศ และตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเห็นได้ชัด

เมื่อศึกษาข้อมูลการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์ในปัจจุบันพบว่า มีเครื่องมือและรูปแบบที่หลากหลายตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น แอปพลิเคชันการเรียนรู้ภาษาจีน ซึ่งส่วนใหญ่เน้นเนื้อหาภาษาจีนพื้นฐาน เรียนรู้คำศัพท์หรือภาษาจีนในชีวิตประจำวัน เรียนสัทอักษรจีน ฝึกเขียนอักษรจีน ไวยากรณ์จีน และการเตรียมสอบวัดระดับภาษาจีน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเรียนภาษาจีนออนไลน์ โดยเฉพาะการออกแบบเนื้อหา ส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นเพื่อผู้เรียนชาวไทย แต่มุ่งใช้กับผู้เรียนต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก และแม้จะเริ่มมีการศึกษาวิจัยและผลิตบทเรียนภาษาจีนออนไลน์ที่ใช้สอนผู้เรียนชาว

ไทยโดยเฉพาะ แต่ก็ยังไม่เพียงพอและยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาหลักที่ช่วยพัฒนาทักษะภาษาจีนด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ที่ภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะร่วมกันผลักดันให้เกิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการเรียนการสอนภาษาจีนออนไลน์อย่างจริงจัง โดยควรผลักดันให้เกิดการผลิตสื่อในรูปแบบชุดการเรียนรู้ภาษาจีนออนไลน์ให้ครบทั้งระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง ให้ครอบคลุมทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาต่าง ๆ ตั้งแต่ทักษะระดับต้นไปจนถึงทักษะระดับสูง อีกทั้งควรออกแบบเนื้อหาบทเรียนภาษาจีนออนไลน์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ง่ายต่อการศึกษด้วยตนเอง และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ยังควรคำนึงถึงการพัฒนาบทเรียนภาษาจีนออนไลน์เพื่อการอาชีพด้านต่าง ๆ เช่น ภาษาจีนเพื่อธุรกิจ ภาษาจีนเพื่อการบริการ ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว ภาษาจีนเพื่อการแปลและการล่าม เป็นต้น เพื่อช่วยสร้างทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะทางให้แก่บุคลากรที่จำเป็นต้องใช้ภาษาจีนในการประกอบอาชีพ อันเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านทรัพยากรบุคคลของประเทศไทยในระดับนานาชาติ สุดท้าย ประเทศไทย โดยเฉพาะสถานศึกษาและสถาบันครอบครัว ควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตั้งแต่เด็ก ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาในโลกยุคใหม่ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต

เอกสารอ้างอิง

จิří สุขนวนิช. (2561). การเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที): กรณีศึกษา

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน, *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์*, 6(2), 1-13.

ช่อชิง เมธาธารณ์กุล. (2564). การปรับตัวของโรงเรียนจีนที่รับการสนับสนุน
จากจีนแผ่นดินใหญ่ในชุมชนจีนยูนนานทางภาคเหนือของประเทศไทย: กรณีศึกษาโรงเรียนสอนภาษาจีนเจียวเหรีญเชียงใหม่
หมู่บ้านอรุโณทัย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารจีน
ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 14(2), 174-226.

ธานินทร์ อินทวิเศษ. (2019). เทคโนโลยีและนวัตกรรมกับการจัดการเรียน
การสอนในยุคดิจิทัล. *Humanities, Social Sciences and Arts*,
12(6), 482-488.

พิมพ์ร วัฒนากมลกุล, และ มโนรัตน์ สมคะเนย์. (2564). การพัฒนาทักษะ
การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยการใช้เกมผ่านแอปพลิเคชัน.
วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 13(1),
98-109.

ยุพดี ทวลอารมณ์, จิตภา อมรางกูร, และวัชรารณณ์ เจริญสะอาด. (2564).
การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนผ่านแอปพลิเคชันสื่อสังคม
ออนไลน์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้. *วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 10(1), 37-49.

ไลฟ์สไตล์. (29 เมษายน 2562). เข้าใจความต่างคน 4 เจเนอเรชั่น.
หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์. <https://www.posttoday.com/life/healthy/587633>

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2562). รายงานผลการสำรวจ
พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561.

<https://www.etda.or.th/publishing-detail/thailand-internet-user-profile-2018.html>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ระดับประถมศึกษา*.

กรุงเทพฯ: บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย สังเคราะห์ภาพรวม*.

กรุงเทพฯ: บริษัทพรักหวานกราฟฟิคจำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *การศึกษาไทย พ.ศ. 2561 (Education in Thailand 2018)*.

กรุงเทพฯ: บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและกลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา. (2542).

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2542/A/074/1.PDF>

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2561). *การศึกษาออนไลน์: ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติ*. แพรว: หจก. แพรวไทยอุตสาหกรรมพิมพ์.

เหลียง ซี, สหทัยา สิทธิวิเศษ, และทิวพร อุดมวงษ์. (2564). การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้เครื่องหมายวรรคตอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 14(2), 76-88.

Advanced iService Company Limited. (2563). *ไขข้อข้องใจ Web Application คืออะไร มีประโยชน์อย่างไรบ้าง?*.

<https://www.advancedis.co.th/en>

- Al-Hawamdeh, S., & Hart, T. L. (2002). *Information and Knowledge Society*. New York: McGraw-Hill.
- Branson, R. K. (1990). The Design of Schooling: Changing the Paradigm. *Educational Technology*, 30(4), 7-10.
- Gentry, C. G. (1995). *Educational technology: A question of meaning*. In G. Anglin (Ed.), *Instructional technology: Past, present, and future*. Englewood, CO: Libraries Unlimited.
- Seels, B. B., & Richey, R. C. (1994). *Instructional technology: The definition and domains of the field*. Washington, DC: Association for Educational Communications and Technology.